

State Națiuni și Mari Puteri

relații internaționale

Benjamin Miller

TIPO MOLDOVA

State, națiuni și marile puteri

Sursele războiului și păcii la nivel regional

Benjamin Miller

De ce anumite regiuni sunt predispușe războiului, în timp ce altele au parte de pace? Care sunt circumstanțele care duc la schimbarea situației de la pace la război și invers? Această carte oferă o explicație teoretică a diferențelor de nivel și tranziții dintre război și pace. Autorul face distincția dintre consecințele „fierbinți” și „reci”, în funcție de intensitatea războiului sau a păcii, și apoi folosește trei concepte cheie (statul, națiunea și sistemul internațional) pentru a argumenta că echilibrul specific dintre state și națiuni din diferite regiuni determină tipul consecințelor: cu cât acest echilibru este mai instabil, cu atât regiunea este predispușă mai mult la război, în timp ce cu cât echilibrul este mai puternic, cu atât pacea este mai stabilă. În ceea ce privește factorii sistemului internațional, aceștia afectează numai consecințele reci ale războiului rece și ale păcii reci.

Teoria războiului și păcii regionale elaborată în această carte este examinată prin studii de caz din Orientul Mijlociu de după 1945, din Balcani și America de Sud în secolele XIX și XX din Europa Occidentală de după 1945. Utilizează date comparative din toate regiunile și concluzionează, propunând idei asupra modului de promovare a păcii în regiunile care se confruntă cu război.

Benjamin Miller este profesor la Școala de Științe Politice de la Universitatea din Haifa, Israel. Este autorul cărții *When Opponents Cooperate: Great Power Conflict and the Collaboration in World Politics* (1995).

Titlul original: *States, Nations and the Great Powers. The Sources of Regional War and Peace*

Copyright©Benjamin Miller 2007

States, Nations and the Great Powers was originally published in English in 2007. This Romanian translation is published by arrangement with the Syndicate of the Press of the University of Cambridge.

Translation copyright©TipoMoldova, 2010

Toate drepturile pentru ediția în limba română a acestei cărți sunt rezervate Editurii TipoMoldova. Reproducerea parțială sau integrală a textului fără acordul scris al Editurii este interzisă și se va pedepsi conform legilor în vigoare.

Redactor coordonator: *Roxana-Alexandra Costinescu*

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

Coperta: *Cristian Almășanu*

ISBN 978-973-168-238-9

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

Editura a depus toate eforturile pentru a se asigura că paginile externe de internet la care se face referire în această publicație sunt corecte și active la data tiparului. Cu toate acestea, Editura nu este răspunzătoare pentru paginile de internet și nu poate garanta rămânerea lor în funcțiune ori a conținutului acestora.

State, națiuni și mari puteri

Sursele războiului și păcii la nivel regional

Benjamin Miller

Traducere din limba engleză de

Oana Sandu

Luciana-Sabina Tcaciuc

Traducere revizuită de

Roxana-Alexandra Costinescu

TIPO MOLDOVA

Cuprins

Figuri	ix
Tabele	xi
Prefață și mulțumiri	xiii
1. De ce anumite regiuni sunt pașnice și altele nu	1
De ce este necesară o nouă teorie a războiului și păcii la nivel regional: completarea golurilor din literatura existentă	3
11 septembrie, perioada premergătoare Războiului Rece și conflictele regionale	8
Teoria războiului și păcii la nivel regional: prezentare generală	12
Abordarea mea teoretică	21
Ideile de bază și literatura existentă	24
Prezentare generală a cărții	36
2. O teorie a războiului și păcii la nivel regional	43
Fenomenele care vor fi explicate	43
Perspective teoretice concurente: sistem, societate și comunitate la două niveluri de analiză	50
Explicarea războiului și păcii la nivel regional	55
Rezumat	81
3. State, națiuni și război	85
Argument	85
Dezechilibrul stat-națiune → războaiele fierbinți	87
Forțe care afectează echilibrul stat-națiune	91
Incongruența internă și slăbiciunea statului determină problema incoerenței	98
Incongruența externă și puterea statală duc la amenințări revizioniste	100

Tipuri de state și predispoziția acestora pentru război	104
Legături între revizionism și statele eșuate	110
Dezechilibrul stat-națiune și predispoziția pentru războiul regional	112
Afirmații derivate din dezechilibrul stat-națiune ca o cauză cheie a războiului regional	115
Dezechilibrul stat-națiune și cauzele imediate ale războaielor regionale	125
Concluzii	133
4. Explicarea predispoziției pentru război a Orientului Mijlociu	135
Enigma Orientului Mijlociu	136
Aplicarea teoriei la Orientul Mijlociu din perioada de după al Doilea Război Mondial	139
Sursele și manifestările dezechilibrului stat-națiune în Orientul Mijlociu	143
Explicarea variațiilor dintre diferite state din aceeași regiune cu privire la recurgerea la forță și la implicarea în război	160
Explicarea diferențelor spațiale: predispoziția ridicată pentru război de pe scena arabo-israeliană	174
Efectele dezechilibrului stat-națiune asupra predispoziției pentru război regional: puterea și securitatea în calitate de cauze proxime ale anumitor războaie din Orientul Mijlociu	185
Explicarea schimbării în timp: scăderea frecvenței războaielor în perioada de după 1973 datorită coerenței / puterii statale crescute pe seama pan-arabismului	199
Concluzii	208
5. Marile puteri, război și pace în Orientul Mijlociu	215
Factorii globali: tipuri de implicare regională a marilor puteri	218
Orientul Mijlociu în perioada Războiului Rece	237
Hegemonia SUA în Orientul Mijlociu are ca rezultat tranziția către o pace arabo-israeliană rece	251
Efectele atentatelor de la 11 septembrie și ale războiului din Irak	263
Concluzii: efectele sistemice – posibilități și limite	268

6. Război și pace în Balcani: state, națiuni și mari puteri	273
Evaluarea teoriei în Balcani (1830 – 1913)	275
Efectele tipului de implicare a marilor puteri asupra evenimentelor regionale în perioada de după Primul Război Mondial	302
Concluzii	321
7. Echilibrul stat-națiune și instaurarea păcii în America de Sud în secolul XX	325
Căile posibile de obținere a păcii regionale	325
Strategia rezolvării conflictelor regionale	330
Strategia rezolvării conflictelor conduce la o stare de pace normală	330
Condițiile pentru eficiența strategiei de rezolvare a conflictelor: prezența în regiune a unor state cu structură coerentă	332
Explicarea instaurării păcii în America de Sud	336
Condițiile necesare: consolidarea statelor congruente din punct de vedere național	348
Concluzii	356
8. Instaurarea păcii la nivel înalt în Europa Occidentală de după 1945: naționalism, democrație, hegemonie și integrare regională	357
Efectele integrării regionale	358
Condițiile pentru eficacitatea strategiei integraționiste: predominanța compatibilității liberale	360
Interdependența dintre liberalism și naționalism	361
Noile state liberale sub hegemonia / concertul benign	367
Europa Apuseană de după 1945: tranziția de la război la pacea caldă la nivel înalt	370
Efectele strategiei de integrare: statul postnațional și pacea caldă la nivel înalt	373
Condițiile pentru eficiența strategiei: liberalizarea sub hegemonia SUA	375
Concluzii	388
9. Concluzii	391

Câteva din concluziile privitoare la cele șase afirmații enunțate la finalul Capitolului 2:	396
Utilitatea teoriei	407
Contribuția la progresul păcii regionale: lecții și sugestii	410
Statele puternice și incongruente: înfrângerea revizioniștilor și abordarea coercitivă	412
State incongruente și slabe: intervenția marilor puteri urmată de divizare și împărțirea puterii	421
Congruent și slab: întemeierea statului conduce la soluționarea conflictelor regionale	432
Congruent și puternic: integrarea democrațiilor	435
Delimitarea etapelor în procesul de instaurare a păcii regionale: o abordare graduală și integrată	439
Instaurarea păcii regionale: rezumat	443
Agenda pentru viitoarele studii	446
Anexa A: Dimensiunile comparative ale dezechilibrului staționațiune în Orientul Mijlociu, Balcani, America de Sud și Europa Apuseană în perioada postbelică	450
Anexa B: Document informativ: conflictele armate/războaiele majore în funcție de regiunea, tipul și modurile de implicare a marilor puteri regionale (1945 – 2004)	453
Bibliografie	477